

Dokumentnamn: Förvaltningen för funktionsstöds rutin för att beakta barnrättsperspektiv i handläggning inom myndighet

Beslutad av: Verksamhetschefer Camilla Hesselroth och Karin Hansson	Gäller för: Socialsekreterare vid Förvaltningen för funktionsstöd	Diarienummer: N161A00138	Datum för beslutet: 2023-12-13
Dokumentsort: Rutin	Giltighetstid: Från och med 2023-12-13 och tills vidare	Senast reviderad: 2023-12-07	Dokumentansvarig: Processledare Malin Lekman

Bilagor:

- Brev till barn med information om utredning/insatser/beslut.
 - Brev till barn med information inför ett möte med socialsekreterare.
 - Brev till barn med frågor som hen kan fylla i inför eller under ett möte.
 - Brev till barn med information om vad föräldern/den närstående beviljats.
-

Förvaltningen för funktionsstöds rutin för att beakta barnrättsperspektiv i handläggning inom myndighet

Inledning

Syftet med denna rutin

Denna rutin syftar till att ge stöd att föra in barnperspektivet, barnets perspektiv och barnrättsperspektivet i handläggningsarbete som direkt eller indirekt rör enskilda barn.

Vem omfattas av rutinen

Denna rutin gäller tills vidare för socialsekreterare och 1:e socialsekreterare inom Förvaltningen för funktionsstöd.

Bakgrund

Barnkonventionen blev svensk lag 2020 och innebär att barns bästa ska tillgodoses samt att barn har rätt att komma till tals och få sina åsikter beaktade. I både LSS 6 a § och LSS 8 § samt 1 kap. 2 § SoL och 11 kap. 10 § SoL tas barnets rätt upp. Enligt 6 a § LSS ska barnets bästa särskilt beaktas när åtgärder rör barn. Vidare står det i 8 § LSS att när en

insats rör ett barn ska barnet få relevant information och ges möjlighet att framföra sina åsikter. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Förvaltningen för funktionsstöd ska, liksom alla myndigheter, säkerställa att barnperspektivet, barnets perspektiv samt barnrättsperspektivet införlivas i utredningsarbetet, att barnets bästa har beaktats i beslut som direkt eller indirekt rör enskilda barn.

Barnperspektiv är den kunskap om barn som vuxna utgår från när de avser att göra något utifrån barnets bästa. Vuxnas perspektiv kan därför skilja sig från hur barnet upplever och förstår samma situation. Barnperspektivet är en färskvara som förändras över tid.

Barnets perspektiv handlar om det enskilda barnets synpunkter. När det gäller barnets perspektiv är det nödvändigt att ett barn fått uttala sig i den aktuella frågan. Det är det som visar sig för barnet som är det intressanta när vi pratar om barnets eget perspektiv. Genom att fråga efter barnets synpunkter levandegörs barnets eget perspektiv.

Barnrättsperspektiv har sin utgångspunkt i Barnkonventionen. Barnrättsperspektiv innebär att alla besluts- och arbetsprocesser är barnrättsbaserade, det vill säga utgår från konventionens fyra grundläggande principer och övriga rättigheter i konventionen

Barnkonsekvensanalys är en tankemodell och metod som används för att definiera barns bästa och för att trygga att deras rättigheter beaktas i beslutsfattandet. Innan ett beslut fattas är det bra att fundera igenom och analysera vilka konsekvenser beslutet kan medföra.

En barnkonsekvensanalys ska göras i samband med varje utredning som direkt eller indirekt rör ett barn. Barnkonsekvensanalysens centrala delar är:

- **Identifiera barnet/barnen.** Att se vilket/vilka barn som direkt eller indirekt berörs av beslutet. Det kan handla om att barnet är huvudperson för utredningen eller att ett barn anhörig till den utredningen gäller.
- **Barnets/barnens perspektiv.** Att barnets/barnens egna synpunkter och åsikter beaktas utifrån ålder och mognad.
- **Barnperspektiv.** Att synpunkter från aktuella aktörer exempelvis vuxna som känner barnet eller professionella beaktas.
- **Konsekvenser och effekter av beslut som rör det enskilda barnet.** Att identifiera och analysera vilka konsekvenser ett beslut kan tänkas ha för barnet. Positiva som negativa. Kan också handla om att beskriva intressekonflikter.
- **Barnets bästa.** Att ta ställning till om beslutet är bästa möjliga lösning för just det barn det handlar om. Om beslutet bedöms kunna ha negativa effekter för barnet ska också andra lösningar eller handlingsalternativ identifieras som skulle kunna kompensera eller mildra den negativa effekten.

Barnet ska få information på ett sätt som är anpassat utifrån barnets ålder och mognad samt vara formulerat så att barnet förstår beslutets innebörd, motiveringen till beslutet och beslutets konsekvenser. När ett beslut är fattat ska insatsen följas upp för att säkerställa att barnets bästa fortsatt beaktas.

Rutin

Nedan följer checklistor för att kunna beakta barnrättsperspektivet i utredningsprocessen. Därefter följer exempel på hur barnkonsekvensanalyser kan dokumenteras i utredningar.

Checklista för att beakta barnrättsperspektivet i Vuxenärenden

Identifiera barnet/barnen

- Vid vårdplaneringar/utredningssamtal fråga alltid om den vuxne har barn i hemmet (exempelvis egna barn, umgängesbarn eller yngre syskon).

Barnperspektiv

- Prata med föräldern/den vuxne om hur insatsen påverkar barnet.
- Fråga om föräldern/den vuxne eller någon annan har pratat med barnet om vad situationen/familjens situation innebär.
- När det är aktuellt hör hur barnets relation är med den andra föräldern. Om det finns det andra viktiga vuxna i barnets liv.
- Fråga om barnet har egna svårigheter och om barnet/den vuxne i så fall får något stöd utifrån detta.

Barnets/barnens perspektiv

- Fråga först hur den vuxne vill att barnet få information om vad beslutet innebär. Om den vuxne vill att socialsekreterare informerar barnet kan detta ske muntligt eller via stödmaterial/brev.
- Fråga om barnet har kontaktuppgifter för ytterligare frågor och vem barnet kan vända sig till. Om den vuxne vill att socialsekreterare informerar barnet kan kontaktuppgifter till Lots för barn och vuxna lämnas eller information från dem då de har aktuella uppgifter om exempelvis anhöriginsatser för barn.

Dokumentation

Barnet är per definition en omgivningsfaktor i den vuxnes utredning/uppföljning. Om barnen lämnar uppgifter är dessa *Uppgifter från andra*. Summeringen av barnkonsekvensanalysen (konsekvenser och effekter av beslutet samt bedömning av barnets bästa) dokumenteras i utredningen under *Sammanvägd bedömning*.

Stödmaterial

- Brev till barn med information om vad föräldern/den närstående beviljats. Brevet har också kontaktuppgifter till socialsekreterare och Lots för barn och vuxna med funktionsnedsättning.

Checklista för att beakta barnrättsperspektiv i Barnärenden

Identifiera barnet/barnen

- Vid vårdplaneringar/utredningssamtal fråga alltid om det finns fler barn i hemmet (exempelvis syskon).

Barnets/barnens perspektiv

- Säkerställ att barnet har getts möjlighet att komma till tals och vara så delaktig som barnet önskar att vara.
- Ge barnet relevant information utifrån ålder och mognad gällande utredning och beslut.
- Om det finns det andra barn i närheten som påverkas av beslutet:
 - Hör om föräldern/den vuxne eller någon annan pratat med det andra barnet om vad situationen/familjens situation innebär.
 - Fråga om det andra barnet har egna svårigheter och om barnet i så fall får något stöd utifrån detta.
 - Vid behov lämna kontaktuppgifter till Lots för barn och vuxna som har aktuell information om exempelvis anhöriginsatser för barn.

Dokumentation

Barnet är per definition den enskilde i sin utredning och därav är uppgifter från barnet *Uppgifter från den enskilde*. Andra barn är en omgivningsfaktor i barnets utredning. Om andra barn lämnar uppgifter är dessa *Uppgifter från andra*. Summeringen av barnkonsekvensanalysen (konsekvenser och effekter av beslutet samt bedömning av barnets bästa) dokumenteras i utredningen under *Sammanvägd bedömning*.

Stödmaterial

- Brev till barn med information om utredning/insatser/beslut.
- Brev till barn med information inför ett möte med socialsekreterare.
- Brev till barn med frågor som hen kan fylla i inför eller under ett möte. Brevet har olika sidor med allmänna frågor och frågor om insatser så att socialsekreteraren kan välja frågor utifrån om barnet har insats idag eller inte.

Checklista för möte med barn

Före mötet:

- Hör med vårdnadshavare om barnet vill ha ett brev inför besök eller annan information.
- Bedöm hur och var mötet med barnet bäst genomförs utifrån barnets ålder och mognad. Ta hjälp av vårdnadshavarna i bedömningen. Möte med barn sker som huvudregel tillsammans med vårdnadshavare eller annan person. Förälder och barn kan avgöra att barnet träffar socialsekreteraren på egen hand.

Under mötet:

- Anpassa miljön/välj plats utifrån barnets behov
- Anpassa samtalet efter barnets ålder och förmåga. Möjlighet finns att använda alternativ och kompletterande kommunikation exempelvis bildstöd, rita eller använda material som katkit eller tejpning.

Efter mötet:

- Ta ställning till hur barnet ska få information om vad beslutet innebär. Ta hjälp av vårdnadshavarna i bedömningen.

Stödmaterial

- Brev till barn med information om utredning/insatser/beslut.
- Brev till barn med information inför ett möte med socialsekreterare.
- Brev till barn med frågor som hen kan fylla i inför eller under ett möte. Brevet har olika sidor med allmänna frågor och frågor om insatser så att socialsekreteraren kan välja frågor utifrån om barnet har insats idag eller inte.

Exempel på Barnkonsekvensanalys

Exempel ett – barnet är huvudperson i utredningen:

- a) **Insats beviljas:** Ella får genom den beviljade insatsen korttidstillsyn möjlighet till meningsfulla fritidsaktiviteter. Insatsen bedöms få en positiv inverkan på hennes syskon då de kommer hem tidigare från skolan än Ella och då får möjlighet till studiero och ha sina vänner på besök. Ella är positiv till insatsen och trivs på korttidstillsynen. Ella bedöms inte påverkas negativt av insatsen.
- b) **Insats avslås:** Bedömning har gjorts att Ella inte längre har rätt till insatsen korttidstillsyn. Ella har själv uttryckt att hon tycker mycket om insatsen och att hon vill vara där. Ur Ellas perspektiv blir avslaget negativt för henne och övrigt stöd (föräldrar och personliga assistenter) kommer att behöva fortsätta prata med Ella om vilka aktiviteter hon nu helst vill göra på fritiden.

Exempel två – barnet har ett minderårigt syskon:

- a) **Insats beviljas:** Ella har bedömts ha rätt till korttidstillsyn. Insatsen bedöms få en positiv inverkan på Ellas bror då han kommer hem tidigare från skolan än Ella och då får möjlighet till studiero och ha sina vänner på besök. Något han tagit upp som viktigt. Ellas bror bedöms inte påverkas negativt av att Ella beviljas insats.
- b) **Insats avslås:** Bedömning har gjorts att Ella inte längre har rätt till insatsen korttidstillsyn. Ellas bror har berättat att det varit gott för honom att kunna vara ensam hemma på eftermiddagarna. Den ensamtiden i hemmet kommer han inte få när Ella inte är på korttidstillsynen. Ur Ellas brors perspektiv blir avslaget negativt för honom och hans föräldrar kommer att behöva fortsätta prata med både honom och Ella om vilka aktiviteter de nu helst vill göra på fritiden så att de bägge får den avkoppling och fritid de önskar.

Exempel tre – det är barnets förälder som är huvudperson i utredningen:

- a) **Insats beviljas:** Elis förälder har bedömts ha rätt till boendestöd. Eli bedöms inte påverkas negativt av insatsen. Att Elis förälder får stöttning för att öka förutsättningar för en mer välfungerande vardag och ökad självständighet bedöms kunna komma Eli till nytta.
- b) **Insats avslås:** Bedömning har gjorts att Elis förälder inte längre har rätt till boendestöd. Eli bedöms inte påverkas negativt av detta då beslutet baseras på att Elis förälder nu klarar sin vardag utan stöd.

Exempel fyra – när flera delar finns med:

I varje beslut som rör barn ska barnets bästa beaktas och utredningen skall analysera både positiva och negativa konsekvenser av beslutet. Esra har haft beslut om personlig assistans sedan år 2016. Beslutet kan komma att ha en negativ påverkan för hen, utifrån att hen fått kontinuerligt stöd av en assistent under en längre period. Insatsen beviljas under en period i syfte att Esra ska få möjlighet att avsluta insatsen. Esras behov av visst stöd skulle kunna tillgodoses via andra insatser. Esra har två minderåriga syskon vilka kan komma att påverkas negativt av beslutet, detta då Esra inte kommer ha personlig assistans och den möjliga avlastning och tid för syskonen som insatsen tidigare gett.